

Kalina Macuta & Daniel Blanch —Cinquantenari de la mort de Joan Manén

Palau Cambra

Dijous, 6 de maig de 2021

– 20 h

Petit Palau

Concert extraordinari

Programa

Kalina Macuta, violí
Daniel Blanch, piano

Giuseppe Tartini (1692-1770) - **Joan Manén** (1883-1971)
Sonata “Il Trillo del Diabolo”

Larghetto affettuoso
Allegro moderato
Andante-Allegro assai

Ludwig van Beethoven (1770-1827)
*Sonata per a violí i piano n.º 9, op. 47,
“Kreutzer”*

Adagio sostenuto - Presto - Adagio
Andante con variazioni
Presto

Marc Migó (1993)
*Tres romances (amb motiu del cinquantè
aniversari de la mort de Joan Manén)*

I. Romança amorosa
II. Romança melòdica
III. Romança mística

Joan Manén
Balada op. A-23

Dansa ibèrica núm. 3, op. A-36, “Calatayud”

En col·laboració amb l'Associació Joan Manén

Durada aproximada del concert: 100 minuts sense pausa

Concert enregistrat per Catalunya Música

#celebracions #clàssics #elprimerpalau25 #patrimonicatalà

Comentari

El programa d'avui s'emmarca en els actes del cinquantenari de la mort de Joan Manén (1883-1971) i té l'encert d'oferir l'homenatge escrit per Marc Migó (Barcelona, 1993), que és un dels compositors emergents del panorama català actual, com testimonien diversos premis i avalen centres com la prestigiosa The Juilliard School. En les seves *Tres romances* (2020), per a violí i piano, Migó planteja un allunyament del virtuosisme pirotècnic i funambulista i s'acosta a l'estil sentimental, sensual i hereu del cant vocal que va dominar bona part de la literatura violinística des dels temps de Paganini i que, progressivament, va tendir a homogeneïtzar els estils interpretatius dels diferents nuclis musicals europeus. Dedicades als intèrprets d'avui, s'hi cospa la recerca de la bellesa emparant-se en la melodia i en la tonalitat basant-se en una línia distanciada però familiaritzada amb un postromanticisme i poematisme passat pel sedàs de la seva formació americana. S'inspiren en dues peces que respiren nostàlgia i s'acosten a l'univers de la música de saló com són la *Romanza mística, op. A-46* i la *Romanza amorosa, op. A-48* del propi Manén, en el tercer i primer moviments, respectivament.

D'una banda, la “Romança amorosa” de Migó es basteix sobre una melodia del violí en què destaquen alguns efectes sincopats, l'arc ben sostingut i igual sobre la corda i en què el piano en contraresta la volada lírica, també com a contrapès rítmic. La “Romança melòdica” emmascara una forma bitemàtica tripartida amb gran organicitat atesa la semblança motívica dels temes amb un tractament pseudobelcantístic. D'altra banda, la romança que clou aquest tríptic, la “mística”, presenta primer i combina després tres motius ben diferenciats. El segon d'aquests es caracteritza per un grupet de cinc notes – la cinquena és silenci de corxera quasi imperceptible– i el tercer distorsiona i estira un ritme d'havanera amb què Migó remet a l'estil ibèric característic de Manén. Quan aquest tercer motiu s'exposa en el violí és completat per una ornamentació cromàtica descendent rematada per un acord de dobles cordes, mentre que quan ho fa el piano el tanca un *glissando* –àmplia successió de notes conjuntes una per una.

Aquest és el moviment més singular i pretén suggerir una imatge evocativa: una mena de distorsió onírica, com si tinguéssim en ment el record de Manén tocant el violí. Hi ha, doncs, una voluntat d'efecte de llunyania i lentitud, de suspensió del temps, més psicològica que física, buscada amb dinàmiques en *piano* i *pianíssim*; amb una modificació tímbrica del violí basada en contrastes de passatges amb *vibrato* i sense, i de la potenciació dels harmònics –com en les diverses aparicions del so a manera de breu pedal amb què el violí obre la peça. No menys determinants són els jocs d'eco i l'ús freqüent del pedal dret del piano per amplificar la ressonància i generar un embolcall harmònic estable per a les inflexions en el fraseig que requereixen elegància i refinament, sobretot en l'aplicació del *legato*, del *rubato* i de *sfumature* (alentint el *tempo* i extingint el so alhora) com es percep fàcilment en la conclusió progressivament diluïda en el silenci, en un res que vol ser ruptura amb el temps.

El programa també il·lustra la faceta de Manén com a intèrpret en la selecció de peces escrites per al seu propi lluïment que es troben estilísticament als antípodes del retrat-record de Migó: és a dir, amb peces *di bravura* plenes d'efectes i filigranes tècniques (contrasts de colors, dobles cordes, diferents atacs puntejats, posició de l'arc, sons aflautats en el registre més agut, salts d'agut a sobreagut, etc.). Ho proven la cèlebre *Sonata per a violí "Il Trillo del Diabolo"* de Tartini en l'edició crítica amb acompanyament de piano del propi Manén i la *Dansa ibèrica nùm. 3, "Calatayud"* (1937), dedicada a Sarasate, amb qui sovint se'l va comparar. Aquesta darrera imita la *Jota aragonesa, op. 27* del navarrès, iniciant-se amb un disseny descendent rematat per tres notes en *pizzicato* i l'homenatge en el batec rítmicament ternari de la jota que domina les seccions primera i tercera, tot generant un contrast amb la melodia de la part central que, com a la *Balada op. A-20*, demana densitat sonora, sense atacs violents, ni amanerament en el fraseig per aconseguir un caràcter *cantabile* i aristocràtic. Uns trets que, sumats a la lleugeresa en l'articulació dels ornaments i de les notes breus, així com un gran treball del *legato* i un mesurat ús del *portamento*, eren la baula estilística del Manén violinista, tal com demostren algunes de les seves gravacions.

Entre aquests enregistraments no es compta cap de la *Sonata per a violí i piano núm. 9, en La major, op. 47, "Kreutzer"* de Beethoven, una de les poques sonates per a violí i piano del compositor alemany per les quals Manén sentia devoció veritable, tot i haver-ne ofert la integral en diferents ocasions, com l'any 1915 a Madrid acompanyat de Granados, o el 1916 a València acompanyat de Joaquim Nin Castellanos. Beethoven la va dedicar al violinista d'origen anglès George Bridgetower, a qui havia conegut l'any 1803 quan va actuar a Viena i a qui també va proposar d'estrenar-la. Bridgetower volia disposar de temps suficient per estudiar-la, però la composició no avançava, fins al punt que el dia de l'estrena el violinista va haver d'interpretar l'"Andante" amb el manuscrit. Era el 24 de maig de 1803. Al cap de poc van sorgir disputes entre el compositor i el violinista per qüestions personals, i, quan Beethoven va conèixer el violinista, compositor i pedagog francès Rodolphe Kreutzer, li va dedicar l'obra aprofitant l'avinentsa que l'editor Simrock s'havia compromès a publicar-la. No obstant això, sembla que Kreutzer no la va tocar mai en públic perquè la considerava excessivament difícil.

Com el subtítol indica –“*in stilo molto concertante*”–, aquesta *Sonata* busca un estil que sobrepassa la música de saló. Abandona els precedents vienesos, està plena d’antagonismes i, més que el diàleg, opta per la contraposició entre els instruments. La partitura atrapa des del primer compàs amb el solo de violí inicial repetit pel piano: des de la complexitat de l’escriptura, la fantasia del desenvolupament fins a la feréstega coda d’aquest “Adagio sostenuto-Presto” bastit sobre tres temes. El segon d’aquests és una melodia de caire coral, mentre que el primer i el tercer mostren una gran tensió i porten els intèrprets al límit, tot fent vàlida aquella afirmació d’Adorno que “*van tan ràpid que el successiu és simultani*”. Aquests tres temes tenen fisonomies ben diferents entre si i es destaquen en la fisonomia rítmica per ser el primer en negres, el segon en rodones i el tercer amb notes amb puntets i escales (al violí).

El segon moviment es construeix sobre un tema més senzill i està concebut en forma d'“Andante amb variacions”: una fórmula en què Beethoven era un mestre a partir d'uns mínims esquemes compositius. La primera, la segona i la quarta variacions enriqueixen el tema amb ornamentacions virtuosístiques que perllonguen la melodia. La tercera i la coda sonen més relaxades i emfasitzen el sentit cantable d'una pàgina en què el violí tendeix a explorar el registre agut. Per últim, el “Presto” conclusiu retroba la impetuositat de l'obra i es desenvolupa amb un ritme característic assimilable a la tarantella. El material pertanyia a la *Sonata núm. 6*, però, per la seva desproporció, Beethoven el va traslladar a aquesta integrant-lo en una forma sonata de dos temes poc contrastants que justifiquen la il·lusió auditiva de tractar-se d'un *perpetuum mobile*. Hi destaca una pausa i una frase melòdica en tempo d'*adagio* que precedeix la frenètica coda, tot oferint un d'aquells contrastos sorprenents amb què el compositor jugava a despistar l'oient. D'aquesta manera es clou una de les obres que inauguren el període heroic de Beethoven, l'èxit de la qual va motivar algunes transcripcions per a altres formacions –quintet de corda i piano a quatre mans– com era habitual dins el negoci editorial i als cercles de música de cambra, tant públics com domèstics.

Albert Ferrer Flamarich, *musicògraf i historiador de l'art.*

Mecenes Protectors

Mecenes d'Honor

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Bankia – Cardoner Grup – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Col·legi Oficial d'Òptics Optometristes de Catalunya – Deloitte – Eurofirms Group – Fundació Antiques Caixes Catalanes – BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Yamaha Music Europe

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Marta Barnes – professor Rafael I. Barraquer Compte – Mariona Carulla Font – Lluís Carulla Font – Carlos Clomer Casellas – Isabel Esteve Cruella – Josep Ferrer Sala – Pere Grau Vacarissas – Maria José Lavin Guitart – Horaci Miras Giner – Anna Saura Miarnau – Jordi Miarnau Banús – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal

Biografies

© Arcali

Kalina Macuta, violí

Nascuda a Olsztyn (Polònia), estudià sota la direcció d'eminents professors polonesos, com Artur Milian o Magdalena Szczepanowska. L'any 2002 finalitzà els estudis a l'Acadèmia de Música Fryderyk Chopin de Varsòvia amb matrícula d'honor. Durant els estudis fou becada per rebre *masterclasses* amb els prestigiosos violinistes Igor Ozim, Valerij Klimov i Pierre Amoyal. També participà en d'altres impartides per Thomas Brandis, Olivier Charlier, Victoria Neaga, Roman Totenberg, Robert Szreder i Krzysztof Wegrzyn.

Ha estat premiada en diversos certàmens internacionals: Concurs per a Violí Sol Tadeusz Wronski (menció especial), Concurs de Música de Cambra de Lodz formant part del Quintet Tutte le Strade (primer premi) i Concurs Internacional Maria Canals de Barcelona, en l'especialitat de duo sonates, amb la pianista Agnieszka Kaczmarek (diploma d'honor) l'any 1999 i amb Daniel Blanch (medalla per unanimitat) l'any 2004.

Ha ofert concerts arreu d'Europa. Ha actuat en importants sales de concerts, com l'Auditori de la Societat de la Música i la Filharmonia Nacional de Varsòvia, la Sala de Ball del Palau de Lancut o la Casa Atma de Szymanowski a Zakopane. L'octubre del 2005 va debutar com a solista al Palau de la Música Catalana amb l'Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra, sota la direcció de Miguel Ortega.

Des del 2002 forma duet estable amb el pianista Daniel Blanch. Aquesta formació ha actuat amb gran èxit en nombrosos festivals internacionals d'Espanya combinant als programes obres clàssiques de repertori amb obres de gran qualitat però poc difoses de compositors espanyols i polonesos.

Entre els seus enregistraments discogràfics, destaquen un disc dedicat a obres de Carles Surinach en què participa com a solista al costat de la Sinfonia de Varsòvia dirigida per Jacek Kasprzyk, l'enregistrament en directe de dues *Sonates per a violí i piano* de Beethoven i la gravació de dues *Sonates* de Brahms i Bartók amb Daniel Blanch al piano. També ha editat el doble disc *Miniatures catalanes* (Columna Música), que inclou obres de vint-i-cinc compositors catalans. Els darrers anys ha enregistrat en dos discs la integral de les obres per a violí i piano de Joan Manén. Ben aviat llançarà al mercat un nou enregistrament amb el *Concertino per a violí i orquestra, op. A-49* de Joan Manén, al costat de l'Orquestra Simfònica Nacional d'Ucraïna dirigida per Wolodymyr Sirenko.

L'any 2002 va treballar com a tercer concertino a l'Orquestra Simfònica d'Aalborg (Dinamarca). Actualment és integrant de l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu.

Biografies

© Ricardo Rios Visual Art

Daniel Blanch, piano

Des dels seus inicis musicals, va rebre una sòlida formació de professors prestigiosos, com Maria Canals i Raquel Millàs a l'Acadèmia de Música Ars Nova de Barcelona, la seva ciutat natal. Després d'haver obtingut brillantment el títol de professor superior de piano, va seguir estudis de perfeccionament amb Maria Tipo a Florència i Ramon Coll a Barcelona, així com *masterclasses* amb Josep Colom i Alberto Portugheis. Més tard va ampliar durant cinc anys el seu repertori a París amb la pianista Brigitte Engerer, que va exercir una influència decisiva en la seva trajectòria artística. També treballà intensament el repertori espanyol, amb consells d'Alicia de Larrocha.

Ha estat premiat en diversos concursos nacionals i internacionals, entre els quals el Premi El Primer Palau (segon premi) i el Concurs Internacional Maria Canals de Barcelona: medalles per unanimitat, en la categoria de piano júnior (1993) i en la categoria duo sonates amb la violinista polonesa Kalina Macuta (2004).

Com a concertista s'ha presentat al Musikverein de Viena, Auditori Enric Granados de Lleida, Sala Witold Lutoslawski de la Ràdio de Polònia, Teatro Rosalía de Castro de la Corunya i a L'Auditori i Palau de la Música Catalana. També ha actuat com a solista amb orquestres, com ara la Sinfonia de Varsòvia, Orquesta Sinfónica Nacional de Cuba, Staatsorchester de Mainz, Prague Chamber Orchestra, Orquesta Filharmònica de Bialystok i Orquesta Sinfónica de Xalapa, entre d'altres.

Des de l'any 2002 forma duet estable amb la violinista Kalina Macuta. Junts han obtingut grans èxits en nombroses actuacions en importants festivals internacionals d'Espanya combinant al programa obres clàssiques de repertori amb altres de gran qualitat però poc difoses de compositors espanyols i polonesos. L'any 2008 van enregistrar en disc dues *Sonates per a violí i piano* de Beethoven i van participar en l'obra de teatre *Sonata a Kreutzer*, creada i dirigida per Quim Lecina. Han tret al mercat un doble disc titulat *Miniatures catalanes*, un disc amb *Sonates* de Brahms i Bartók i han enregistrat la integral en dos CD de les obres per a violí i piano de Joan Manén.

Com a solista té nombrosos enregistraments discogràfics. Els dos primers, dedicats a obres per a piano de Schumann, Mozart i Schubert. Des de fa uns anys està duent a terme una sèrie d'àlbums amb la intenció de recuperar i difondre internacionalment compositors catalans: el 2006 va enregistrar el *Concert per a piano i orquestra* de Joaquim Nin-Culmell (primera gravació mundial) i el *Concerto breve* de Xavier Montsalvatge al costat de l'Orquestra Sinfònica Nacional de Cuba; el 2007 els tres *Concerts per a piano* de Carles Suriñach en què l'acompanyava la prestigiosa orquestra Sinfonia de Varsòvia, dirigida per Jacek Kaspszyk; i el 2009, al costat de la Podlasie Philharmonic Orchestra dirigida per Marcin Nalecz Niesiolowski, el *Concert ibèric* de Manuel Blancafort i el *Triptico de la piel de toro* de Ricard Lamote de Grignon.

Daniel Blanch és president i fundador de l'Associació Joan Manén, entitat dedicada a la recuperació de la figura del violinista i compositor català Joan Manén, així com també a la difusió d'altres compositors catalans poc reconeguts.

Palau Cambra Palau Cambra Lied & Palau Fronteres

DJ 13.05.21

Piotr Beczala, tenor
—Àries d'òpera i cançons

DC 19.05.21

Vivica Genaux,
mezzosoprano
& Vespres d'Arnadí
—La Cort de Dresden

DT 25.05.21

Quartet Casals
—Retorn al Palau

DJ 27.05.21

Fatma Said, *soprano* &
Malcolm Martineau,
piano

DT 01.06.21

Katharina Konradi,
soprano & Schumann
Quartet

DL 07.06.21

Anna Alàs i Jové,
mezzosoprano &
Alexander Fleischer,
piano

DT 15.06.21

Gautier Capuçon,
violoncel & Frank
Braley, *piano*
—Homenatge a Pau
Casals

DG 27.06.21

Philippe Jaroussky,
contratenor & Emöke
Barath, *soprano*
—*Storia di Orfeo*

DC 30.06.21

Quartet Gerhard
—Quartets dedicats a
Haydn per Mozart (VI)

#LaMúsicaEnsOmpleDeVida

Confecciona el teu pack a mida i gaudeix del **15% de descompte** (de 4 a 9 concerts) i del **20% de descompte** (a partir de 10 concerts). Preus especials per a grups i packs a mida d'entrades. Consulta els descomptes per a menors de 35 anys a www.palaumusica.cat/joves

Més informació a www.palaumusica.cat

També et pot
interessar...

Simfònics al Palau
Orquestra Simfònica del Vallès
—De pel·lícula!

Jordi Brau i Luis Posada, actors
Orquestra Simfònica del Vallès
Rubén Gimeno, director

Bandes sonores de pel·lícules: *Good morning Vietnam!*, *Ninot diabòlic*, *La màscara*, *El discurs del rei*, *Titànic*, *Nascut el quatre de juliol*, *Missió impossible*, *Sra. Doubtfire*, *Atrapa'm si pots*, *La vida és bella*, *Pirates del Carib* i *Forrest Gump*.

Dissabte, 08.05.21 – 18.30 h
Sala de Concerts
Preus: de 18 a 65 euros

Amb el suport de:

ASSOCIACIÓ
ORFEO
CATALÀ

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA
Y DEPORTE

inaem

INSTITUTO NACIONAL DE
VALORES ESCÉNICOS Y DE LA ARTE

Membre de:

EUROPEAN
CONCERT HALL
ORGANISATION